

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського

факультету

Іван КАРПЕНКО

2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
УРБАНІСТИЧНІ ОБРАЗИ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ВИВЧЕННЯ

рівень вищої освіти перший бакалаврський
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 34 Культурологія
освітня програма Урбаністичні студії
спеціалізація _____
вид дисципліни за вибором
факультет філософський

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «16» червня 2023 р., протокол № 6

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Наталя АКСЬОНОВА канд. іст. наук, доцент кафедри українознавства філософського факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства

Протокол від « 12 » червня 2023 р. № 11

В.о. зав. кафедри українознавства В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Урбаністичні студії» Дмитро ЧОРНИЙ

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол від « 14 » червня 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії Сергій ГОЛКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Урбаністичні образи: проблеми збереження і вивчення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 34 Культурологія, освітня програма «Урбаністичні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1 Мета курсу — є поглиблення знань здобувачів з пам'яткоохоронної діяльності, формування системних знань щодо вивчення, збереження і дослідження різноманітних видів пам'яток у міському середовищі, оволодіння методами роботи з історичними джерелами та науковою літературою

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння знаннями з теорії вивчення урбаністичних образів;
- засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних основ пам'яткознавства, класифікації пам'яток і об'єктів культурної спадщини
- виявлення основних напрямів і тенденцій розвитку охорони пам'яток в сучасних умовах;
- набуття здобувачами вищої освіти навичок роботи з нормативними матеріалами пам'яткоохоронної діяльності;
- ознайомлення з методичними прийомами опису пам'ятки і порядку внесення до Державного реєстру;
- визначення шляхів удосконалення охорони культурної спадщини, забезпечення якості життя;
- опанування основами методики музеєфікації та валоризації;
- визначення місця туризму в системі охорони урбаністичного простору.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти здатностей відповідно до ОПП:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК 3. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів;

ФК 5. Знати основи теорії та історії урбаністики, сучасних тенденцій формування та розвитку міського простору;

ФК 10. Мати навички самостійної роботи з феноменами культури та культурними інституціями, з дослідницькою літературою;

ФК 11. Мати навички зі створення і менеджменту проектів у міському середовищі;

ФК 13. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.;

ФК 14. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

1.3 кредити 3

1.4 годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
24 год.	4 год
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	4 год
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
54 год.	82 год

1.6 Заплановані результати навчання

Після засвоєння курсу здобувачі вищої освіти мають досягти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження;

ПРН 2. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію;

ПРН 3. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефаківцями;

ПРН 4. Створювати культурні проекти, проводити фахову діяльність у сфері культури;

ПРН 6. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту;

ПРН 7. Демонструвати знання з основних теоретичних напрямів, шкіл, концепцій, теорії і філософії культури;

ПРН 8. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій;

ПРН 9. Демонструвати комплексне розуміння міської структури і пов'язаних із нею проблем місцевого самоврядування, міського адміністрування та планування, збереження міської історії та культури;

ПРН 10. Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань;

ПРН 12. Уміти систематизувати та класифікувати знання з теорії та історії міського простору, писати культурологічні тексти;

ПРН 13. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження;

ПРН 14. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія вивчення урбаністичних образів

Тема 1 Поняття культурна спадщина. Класифікація пам'яток

Глумачення культурної спадщини. Загальна термінологія й основні поняття пам'яткоохоронного законодавства. Співвідношення термінів «пам'ятки історії та культури» та «культурна спадщина». Пам'ятки історії. Пам'ятки археології. Пам'ятки містобудування і архітектури. Пам'ятки мистецтва. Твори архітектури та інженерного мистецтва. Архітектурні ансамблі. Визначні місця. Місця пам'яті. Типологія історико-культурних пам'яток. Поєднання в одному об'єкті різних типів пам'яток. Критерії визначення об'єкту культурної спадщини.

Тема 2 Історико-художній образ міста

Непредметні форми історико-культурної спадщини. Міфологічний образ міста. Географічний образ міста. Політичний образ міста. Влада образу. Поняття культурний ландшафт. Ландшафтна концепція пам'яткознавства. Архітектурно-історичне середовище. Зони охорони пам'яток. Історичні ареали населених міст. Національні історико-культурні заповідники

Тема 3. Міжнародні угоди щодо охорони культурної спадщини

Історія становлення перших нормативних актів з охорони культурної спадщини. Вашингтонський Пакт. Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Діяльність ЮНЕСКО в галузі охорони світової спадщини. Історія становлення міжнародних інституцій в галузі охорони пам'яток. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини» (1972 р.), «Список всесвітньої спадщини» і «Список всесвітньої спадщини під загрозою». Сучасні світові тенденції в охороні світової культурної спадщини – Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону підводної спадщини», Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної спадщини». Система 5 критеріїв й підстави відбору пам'яток до Списку. Правові акти Ради Європи про охорону пам'яток археології. Вимоги Європейського права до охорони археологічних пам'яток. Заходи попередження й боротьби з нелегальними археологічними розкопками. Заходи по врятуванню пам'яток археології, що знаходяться під водою. Конвенція «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1969 р.), Конвенція «Про охорону європейської археологічної спадщини» (1984 р.).

Тема 4 Міжнародні організації з охорони пам'яток і культурного надбання

Пам'яткоохоронна діяльність ЮНЕСКО. Робота Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS), Міжнародного центру досліджень у галузі консервації й реставрації культурних цінностей (ІККРОМ), Міжнародної ради музеїв (ІСОМ) у сфері пам'яткознавства. Міжнародні угоди з питань захисту культурних цінностей. Правовий статус міжнародних нормативних документів. рекомендації, хартія, конвенція, міжнародні організації. Міжнародні документи і внутрішнє законодавство. Визначні пам'ятки України, включені до Реєстру всесвітньої культурної і природної спадщини.

Тема 5 Музеєфікація як вид дослідження і збереження культурного надбання.

Спроби музеєфікації в ХІХ ст. Визначення музеєфікації. Поняття «м'якої» музеєфікації архітектурних об'єктів. Три основні напрямки музеєфікації. Ансамблеві музеї: позитивні та негативні риси. Екомuzeї, музеї під відкритим небом, живі музеї, музеї-заповідники. Виявлення об'єкту музеєфікації. Його очищення, проведення консервації або реставраційних робіт. Експозиційне будівництво. Рекреаційна зона.

Розділ 2 Збереження і вивчення урбаністичних образів в Україні

Тема 6 Державні органи охорони культурної спадщини

Спеціально уповноважені органи охорони культурної спадщини. Органи охорони культурної спадщини місцевого самоврядування. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері охорони культурної спадщини. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. Повноваження інших органів охорони культурної спадщини. Повноваження органів охорони культурної спадщини районних державних адміністрацій, органів охорони культурної спадщини місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції. Науково-методичні ради, консультативні ради з питань охорони культурної спадщини

Тема 7 Державна реєстрація об'єктів культурної спадщини.

Положення про Державний реєстр національного культурного надбання. Програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини. Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру та внесення змін до нього. Вилучення пам'яток з Реєстру. Інформування про ОКС, занесені до Реєстру. Особливості здійснення права власності на пам'ятки. Забезпечення охорони пам'яток.

Захист традиційного характеру середовища та об'єктів культурної спадщини. Фінансування охорони культурної спадщини. Мета створення Державного реєстру національного культурного надбання. Занесення об'єктів національного культурного надбання до Реєстру. Виключення об'єктів з Державного реєстру. Правила обліку, охорони, реставрації та використання об'єктів національного культурного надбання. Вивезення об'єктів, занесених до Державного реєстру, за межі України. Порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання. Перебування пам'яток України (археології, історії, монументального мистецтва, архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафті) на Державному обліку.

Тема 8. Законодавче регулювання охорони культурного середовища в Україні.

Закон України «Про охорону археологічної спадщини». Визначення термінів. Основні завдання законодавства України про охорону археологічної спадщини. Державне управління археологічною спадщиною. Державний облік археологічної спадщини. Наукове дослідження археологічної спадщини. Права та обов'язки дослідників археологічної спадщини. Фінансування охорони, захисту, дослідження археологічної спадщини. Міжнародне співробітництво України. Відповідальність за порушення законодавства України про охорону археологічної спадщини. Пам'яткоохоронна діяльність наукових та громадських організацій. Центр пам'яткознавства України. Загальні проблеми пам'яткоохоронної роботи в Україні. Внесок вищих навчальних закладів України у розвиток пам'яткознавства. Сучасний підхід до збереження і використання культурних цінностей. Закони України щодо охорони культурної спадщини: Конституція України, Закони України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 р. та «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 р.

Тема 9. Використання об'єктів культурної спадщини.

Валоризація культурної спадщини. Реалії використання об'єктів культурної спадщини в Україні: досвід і перспективи. Етапи планування. Створення культурних комплексів в давніх спорудах. Врахування різного стану об'єктів. Необхідний комплекс робіт для музеєфікації. Переваги та недоліки методу музеєфікації.

Тема 10. Туризм і образ міста

Туристичний потенціал міста, методики обчислення. Об'єкти показу. Використання пам'яток під туристичні об'єкти. Спадщина як предмет споживання в туристичній індустрії. Туристична інфраструктура. Культурний туризм. Реклама та охорона культурної спадщини через туризм. Овертуризм.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усь ого	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
л		с	лаб	інд	сп	л		с	лаб	інд	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теорія вивчення урбаністичних образів												
Тема 1. Поняття історико-культурна спадщина	6	2				4	9	1				8
Тема 2. Історико-художній образ міста	16	6				10	9	1				8
Тема 3. Міжнародні угоди щодо охорони культурної спадщини	7	2				5	8					8
Тема 4 Міжнародні організації з охорони пам'яток і культурного надбання	7	2				5	8					8

Тема 5 Музеєфікація як вид дослідження і збереження урбаністичних образів.	9	2	2			5	10	2				8
Разом за розділом 1	45	14	2			29	44	4				40
Розділ 2 Збереження і вивчення урбаністичних образів в Україні												
Тема 6 Державні органи охорони культурної спадщини	9	2	2			5	8					8
Тема 7 Реєстрація об'єктів культурної спадщини	9	2	2			5	10		2			8
Тема 8 Законодавче регулювання охорони культурного середовища в Україні	9	2	2			5	10		2			8
Тема 9. Використання об'єктів культурної спадщини.	9	2	2			5	10					10
Тема 10 Туризм і образ міста	9	2	2			5	8					8
Разом за розділом 2	45	10	10			25	46		4			42
Усього годин	90	24	12			54	90	4	4			82

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Особливості семінарських занять з дисципліни «Урбаністичні образи: проблема збереження і дослідження»	2	
2	Діяльність громадських організацій та наукових товариств на українських землях у сфері охорони пам'яток у XIX ст. — на початку XX століття	2	
3	Становлення та розвиток пам'ятокознавства Слобожанщини у XIX – на початку XX ст.	2	
4	Пам'яткоохоронна діяльність на українських землях у 1917 –1950-х рр.	2	
5	Охорона культурної спадщини в УРСР у 1950-1980-х рр.	2	2
6	Охорона пам'яток та вивчення культурного ландшафту в незалежній Україні	2	2
	Разом	12	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Підготовка до семінарських занять. Організаційно-методична робота з пошуку літератури, опрацювання літератури і джерел	24	42
2	Створення звіту про стан збереження пам'ятки за вибором здобувача	10	20
3	Відтворення образу вулиці (за вибором здобувача) за фото кін. XIX – початку XX століття	10	20
Разом		54	82

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і здобувачами вищої освіти, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до здобувача, а також самостійної та індивідуальної роботи здобувача. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:

- словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
- наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
- практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).

2. За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Дисципліна передбачає використання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання (дебати, мозковий штурм, лекції з використанням інтерактиву, методи оцінювання і самооцінювання, планування та інші). З-поміж традиційних методів використовуються: 1). Пояснювально-ілюстративний метод – здобувачі вищої освіти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури в «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, здобувачі вищої освіти залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення. Застосовується для передачі великого масиву інформації. 2). Метод проблемного викладу – використовуючи різноманітні джерела й засоби, викладач, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи точки зору, різні підходи, показує спосіб рішення поставленого завдання. 3). Частково-пошуковий, або евристичний, метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом викладача, або на основі евристичних програм і вказівок.

Процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно направляється й контролюється викладачем або самими здобувачами вищої освіти на основі роботи над програмами і навчальними посібниками. Найчастіше застосовується на семінарах. 4). Дослідницький метод – після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виконують інші дії пошукового характеру. Ініціатива, самостійність, творчий пошук проявляються в дослідницькій діяльності найбільше повно під час підготовки нової екскурсії. Серед активних методів використовуються практичні вправи, у процесі виконання яких здобувачі вищої освіти опановують прийомами показу й розповіді.

Крім того вивчення курсу базується на використанні комунікативних методів, що охоплюють методи й процедури контакту здобувачів з безпосереднім джерелом знань (стейхолдером, громадським активістом тощо). Комунікативні методи поділяються на пасивні й активні: у перших провідна роль належить викладачеві методикі, вчителю етики (здобувач/ка лише фіксує зміст лекції, протоколює дії викладача тощо); в активних методах ініціатива належить здобувачам, які активно контактують з викладачами (мозковий штурм, круглий стіл, ділові ігри) та індивідуальні методи (інтерв'ювання, вільний діалог, експертні ігри). Активно використовуються текстологічні методи, що включають методи набуття знань із фахових документів (Конвенцій, Законів, державних програм тощо) і фахової літератури (монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, науково-методичних статей тощо).

8. Методи контролю

Контроль здійснюється за рейтинговою системою. Зміст курсу поділений на 2 змістовних розділи. Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань під час виконання самостійної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь проводити самостійні наукові дослідження та презентувати їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

Оцінювання з курсу «Урбаністичні образи: проблеми збереження і дослідження» ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат (оприлюднення чийось результатів дослідження як власних або тексту без вказання авторства);
- самоплагіат (опублікування власних раніше опублікованих наукових результатів як нових);
- фабрикація (вигадування даних чи фактів);
- фальсифікація (відома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень);
- списування;
- обман;
- хабарництво;
- необ'єктивне оцінювання;
- допомога учням під час оцінювання їх навчальних результатів чи створення перешкод під час оцінювання;
- вплив на працівника, щоб він здійснив необ'єктивне оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час семінарських занять

5 балів Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

4 бали Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

2 бали Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ,

допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання робіт з самостійної роботи здобувачів:

Критерієм оцінки самостійної роботи є наявність власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту есе із сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку і посилань на джерела.

15 балів – робота виконана на високому теоретичному рівні, містить всебічний аналіз пам'ятки, має власне прикладне дослідження з обраної теми і добре обґрунтовану авторську позицію.

12 балів – має незначні недоліки з питань теоретичного обґрунтування теми, оперує прикладними дослідженнями з предмету обраної теми, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно.

10 балів – не містить критичного аналізу пам'ятки, містить помилки з оформлення науково-довідникового апарату.

5 балів – робота має компілятивний характер, авторська позиція не обґрунтована.

0 балів – плагіат, несамостійно виконана робота

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											залік	Сума		
Розділ 1					Розділ 2					Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	-	-	60		
5	5	5	5	5	5	5	10	10	5					

T1, T2 ... T10 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності впродовж семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна

1. Основи пам'яткознавства / наукові редактори Леонід Гріффен, Олена Титова / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК; International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group. Бо-Басен (Маврикій)-Київ: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 635 с.
2. Пам'яткознавство : посіб. для початківців / Центр пам'яткознавства НАН України і Укр. тва охорони пам'яток історії та культури; [уклад. Л. О. Гріффен, О. М. Титова]. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2014. 209 с.
3. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л.Г. К.: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.

1. Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas., 1987. URL: http://www.icomos.org/charters/towns_e.pdf
2. Landry Charles The Creative City. A Toolkit for Urban Innovators. London, 2008, 352 p.
3. Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention, 1992. URL: <http://whc.unesco.org/archive/opguide12-en.pdf>
4. Акуленко В. І. Охорона скарбів як пам'яток історії та культури у внутрішньому і міжнародному праві. Пам'ятки України: історія та культура. 2003. № 4. С. 61-62.
5. Ван Ціншен Історико-культурний туризм і розвиток туристичних міст. Культура народів Причорномор'я. 2002. №35. С.11–15.
6. Вечерский В.В. Національна програма: облік пам'яток та історичних міст як перший етап розробки // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини, Вип. 4. К., 2000. С. 102-111.
7. Вечерський В. В. Пам'ятки архітектури й містобудування Лівобережної України: виявлення, дослідження, фіксація. К.: Вид. дім А.С.С., 2005. 584 с.
8. Гаврилюк С. В. Діяльність громадськості щодо збереження культурної спадщини міста Луцька (XIX – початок XX ст.). Проблеми гуманітарних наук : Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.– Дрогобич : Вимір, 2004. С.37-47
9. Горбик В. О., Денисенко Г. Г. Проблеми дослідження і збереження пам'яток історії та культури в Україні. Укр. іст. журн. 2004. № 2. С. 133-144.
10. Гриценко О. Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування. Київ, 2019. 258 с.
11. Жукова О. В. Пам'ятки історії та культури України як специфічний вид культурної цінності. Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків : Харків. держ. акад. культури, 2011. Вип. 33. С. 169-175.
12. Жукова О. В. Сучасні світові тенденції в збереженні історико-культурної спадщини. Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14–15 трав. 2014 р. Харків, 2014. С. 56-57.
13. Збірник нормативно-правових актів сфери охорони культурної спадщини. Чернігів, 2011. 796 с.
14. Іванкова-Стецюк О. Історико-культурна спадщина як чинник формування соціокультурного простору міста. Агора. Вип. 9. С. 7–16.
15. Кот С. І. Теоретичні проблеми пам'яткознавства. Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. К., 2007. С. 4-64.
16. Курило Т. Проблеми реалізації законодавства України про охорону культурної спадщини та деякі шляхи їх подолання. Право України. 2003. № 3. С. 125-126.
17. Мазур Т. В. Нормотворча діяльність Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць у сфері захисту світової культурної спадщини. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки». 2020. Том 31 (70). № 1. С. 32–36.
18. Мазур Т. М. Урбаністична концепція формування туристичної інфраструктури (на прикладі Бродівського, Буського та Золочівського районів Львівської області) / Мазур Т. М., Савка Т. Я. / Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, “Архітектура”. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, № 632, 2008, С. 174-180 .
19. Одайник Б. М. Основні визначення термінів, пов'язаних з правовим поняттям «культурна спадщина»: проблемні питання. Вісник Одеського національного університету. 2009. Т. 14. Вип. 9: Правознавство. С. 125-129.
20. Охорона культурної спадщини. Нормативна база: Зб. док. (3-тє вид., доп., перероб.). Авт.-упор. Пархоменко М. Т., Титова О. М., Рудика Н. М., Левада М. Є. Київ: ХІК, 2010. 583 с.

21. Пам'яткознавство: посібник для початківців / Укл.: Л.О. Гріффен, О.М. Титова: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2014. 212 с.
22. Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. К., 2007. 336 с.
23. Петровський О.М., Мороз В. Р. Проблеми збереження культових споруд пам'яток архітектури та шляхи її вирішення. Проблеми збереження і використання культурної спадщини в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Святогірськ Донецької області 25–27 травня 2005 року. Слов'янськ, 2005. С. 99-100.
24. Поливач К. А. Історико-культурна спадщина як фактор розвитку регіонів та населених місць України. Український географічний журнал. 2005. № 1. С. 35-62.
25. Прибега Л. Міжнародна рада з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS): 1965–2005 рр. / Л. Прибега // Пам'ятки України. 2005. № 2. С. 148-150.
26. Регіональні особливості нерухомих пам'яток України [Монографія] / кол. авт.: Бичковська Г. М., Гаврилюк О. Н., Гаврилюк С. В. [та ін.]; під заг. ред. Л. О. Гріффена, О. М. Титової: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2017. 275 с
27. Руденко С. Б. Формування системи наукових знань про матеріальну історико-культурну пам'ятку як соціокультурний феномен (сер. 80-х рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.). Актуальні питання історії науки і техніки : Матеріали 8-ї Всеукраїнської наукової конференції, м. Очаків, 17-19 жовтня 2009 р. К., 2009. С. 254-256.
28. Руденко С.Б. Про фундаментальні засади пам'яткознавства. Праці Центру пам'яткознавства. 2008. Вип. 14. С. 18-40.
29. Руденко С.Б. Терміносистема пам'яткознавства : уточнення дефініцій. Праці Центру пам'яткознавства. 2006. Вип. 9. С. 213-225.
30. Тронько П., Верменич Я. Історичне місто як культурна цінність і об'єкт пам'яткоохорони. Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. 2009. 15. С. 171– 183. URL: http://resource.history.org.ua/publ/xxx_2009_15_1_171
31. Худолей О. С. Становище пам'яткоохоронної справи незалежної України: історіографія проблеми. Гуманітарний вісник. Сер. : Історичні науки. 2014. Число 20, Вип. 4(2). С. 29-35.
32. Худолей О. С. Українське пам'яткознавство : сучасні проблеми та тенденції. Гуманітарний вісник. Сер. : Історичні науки. 2011. Число 17, Вип. 3. С. 46-49.

11. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Основи законодавства України про культуру» від 14.02.1992 №2117-ХІІ // Відомості Верховної Ради України від 26.04.1992, №21, ст. 294.
2. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
3. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми збереження та використання об'єктів культурної спадщини на 2004-2010 роки» від 20 квітня 2004 року №1692-IV // Урядовий кур'єр від 19.05.2004 - № 92.
4. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради України від 20.06.1995, №25, ст. 191.
5. Закон України «Про охорону культурної спадщини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
6. Закон України «Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації» від 23 вересня 2008 року №574-VI // Урядовий кур'єр від 19.05.2004 - № 92.
7. Закон України Про Національний архівний фонд та архівні установи Цей Закон регулює відносини, пов'язані із формуванням, обліком, зберіганням і використанням Національного архівного фонду, та інші основні питання архівної справи. 6. Закон України «Про охорону культурної спадщини».

8. Закон України про охорону археологічної спадщини. Цей Закон регулює відносини, пов'язані з охороною археологічної спадщини України — невід'ємно невідновлюваного джерела знань про історичне минуле, а також визначає права та обов'язки дослідників археологічної спадщини.
9. Закон України Про охорону культурної спадщини Із змінами і доповненнями, внесеними Земельним кодексом України від 25 жовтня 2005 року N 2768- III, Законами України від 10 січня 2005 року N 2921-III.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2005 N1768 "Про затвердження Порядку укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини" (Порядок укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини та зразок охоронного договору).
11. Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Законом України // Верховна Рада України. – Чинний. [Електронний ресурс]– URL:: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
12. Природно-заповідний фонд України. [Електронний ресурс] – URL: <http://www.pzf.in.ua/index.php/lmm-look>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно **на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Урбаністичні образи: проблеми збереження і вивчення» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5938>